

Porteføljestyret for humaniora og samfunnsvitenskap

Referat	Møte 3/19
Dato	Tirsdag 19.11.19 kl. 10 til 18, og onsdag 20.11.19 kl. 9 til 15
Sted	Forskningsrådet, møterom Hassel 2

Tilstede: Camilla Serck-Hanssen (leder)
Hans Dam Christensen
Narve Fulsås
Terje Lohndal
Geir Mork
Jill Walker Rettberg
Eva-Maria Svensson
Tina Søreide
Mari Teigen
Jarle Trondal

Forfall: Kristian Berg Harpviken

Tilstede fra Forskningsrådet: Johannes Waage Løvhaug
Monica Enger
Christian Lund
Solbjørg Rauset
Siri Tønseth
Kristin Danielsen (sak 29/19)
Jesper Werdelin Simonsen (sak 31, 32 og 33/19)
Jon Holm (sak 33/19)
Jon Øygarden Flæten (sak 34/19)

Sak PSHUMSAM 25/19 Godkjenning av saklisten

Vedtak: Saklisten godkjennes med følgende endring: Sak 29/19 behandles før sak 28/19.

Sak PSHUMSAM 26/19 Godkjenning av referat fra styremøte 2/19, 20.9.19

Saksdokument:

- Referatutkast PSHUMSAM 2-19 - 200919

Administrasjonen mottok ingen merknader til referatet innen fristen 4.11.2019.

Vedtak: Referatet tas til etterretning

Sak PSHUMSAM 27/19 Oppnevning av settestyreleder

Porteføljestyret ble bedt om å oppnevne en settestyreleder som kunne lede møtet i tilfelle inhabilitet hos styreleder.

Vedtak: Narve Fulsås oppnevnes som settestyreleder for dette møtet.

Sak PSHUMSAM 28/19 Spørsmål om habilitet

Saksdokumenter:

- Saksframlegg m/2 vedlegg

Porteføljestyret ble bedt om å vurdere styremedlemmenes habilitet for alle saker på saklista. Styremedlemmene hadde meldt inn

inhabilitet og spørsmål om inhabilitet for sak 30/19 før møtet (jf. vedlegg 2 til saksframlegget).

1. Styret diskuterte den foreslåtte prosedyren i habilitetsspørsmål som framgikk av saksframlegget.

2. Styret gjennomgikk alle inhabilitetsforhold som var innmeldt for sak 30/19 før møtet, unntatt for Kristian Berg Harpviken som hadde forfall til møtet. I følgende to saker var det tvil om habilitet, og disse ble diskutert av styret etter at det berørte styremedlemmet hadde redegjort for sin sak og forlatt møtet:

a. Inhabilitet for medlem av "advisory board" i en søknad pga. nært vennskap (prosjektnr. 302968).

Medlemmer av "advisory board" i en søknad utløser normalt ikke inhabilitet for søknaden.

b. Inhabilitet for en samarbeidspartner i en søknad fordi samarbeidspartneren arbeider ved samme institutt som styremedlemmet. Samarbeidspartneren er ikke med i samme forskergruppe som styremedlemmet (prosjektnr. 301229).

En kollega ved samme institutt utløser ikke nødvendigvis inhabilitet. I dette tilfellet er det ikke et nært faglig samarbeid mellom kollegene.

På bakgrunn av Forskningsrådets habilitetsregler, var det styrets vurdering at det ikke forelå inhabilitet i sakene under pkt. a og b.

3. Styret gjennomgikk øvrige saker på saklisten med hensyn på habilitet.

Vedtak:

1. Styret slutter seg til den foreslåtte prosedyren i habilitetsspørsmål som framgår av saksframlegget, og vil følge alternativ 1 under pkt. D i prosedyren i tilfelle det oppstår en situasjon der styret ikke er beslutningsdyktig.

2. Det er følgende inhabilitet blant styremedlemmene i sak 30/19:

- Narve Fulsås

Forskerprosjekt: 300798, 301975, 302838, 303429

Unge forskertalenter: 300929

- Terje Lohndal

Forskerprosjekt: 301094, 302219, 302524

Unge forskertalenter: 303257, 302920

- Jill Walker Rettberg

Forskerprosjekt: 302436, 302499, 302838, 302968

Mobilitetsstipend: 300975

- Camilla Serck-Hanssen

Forskerprosjekt: 301365, 301924

- Tina Søreide

Mobilitetsstipend: 300841

- Mari Teigen

Forskerprosjekt: 301321, 301683

Unge forskertalenter: 302494

Mobilitetsstipend: 300470

- Jarle Trondal
- Forskerprosjekt: 300092
Unge forskertalenter: 302355, 302349

3. Følgende styremedlemmer er inhabile i sak 34/19:
Tina Søreide, Mari Teigen og Jarle Trondal.

Inhabile styremedlemmer fratrådte møtet under behandlingen av sakene de var inhabile for.

Konkurranserinhabilitet er referatført under den enkelte sak.

Sak PSHUMSAM 29/19

Orienteringer

Det ble orientert om følgende saker i møtet:

1. Fellesløft IV i 2020 v/avd.direktør Johannes Waage Løvhaug
Store tverrfaglige forskerprosjekt lyses ut med frist 6.5.2020, som en del av FRIPRO-utlysningen. Målsettingen er å styrke grunnleggende og grensesprengende forskning gjennom tverrfaglig samarbeid og flytte forskningsfronten gjennom faglig nyskaping.

2. Internasjonalisering v/områdedirektør Kristin Danielsen
Porteføljestyrene har ansvar for internasjonalisering innenfor sin portefølje. Danielsen gjorde rede for arbeidet i Forskningsrådet generelt og hvilke avtaler som er inngått, både multi- og bilateralt, og øvrige samarbeidsformer. HUMSAM-fagene gjør det godt i ERC, men bør styrke innsatsen opp mot samfunnsutfordringene i Horisont2020 og Horisont Europa.

Vedtak: Orienteringene tas til etterretning

Sak PSHUMSAM 30/19

Behandling av søknader til FRIHUMSAM om Forskerprosjekt, Unge forskertalenter og Mobilitetsstipend til fristen 10.4.2019

Sakstype: Beslutning

Det forelå totalt 426 søknader til behandling, derav 279 Forskerprosjekt, 120 Unge forskertalenter og 27 Mobilitetsstipend. Totalt søkt beløp var ca. 4,07 milliarder kroner. Søknadene var faglig vurdert i til sammen 39 paneler.

Porteføljestyret var beslutningsdyktig under behandlingen av hele saken.

Inhabilitet: Narve Fulsås, Terje Lohndal, Jill Walker Rettberg, Camilla Serck-Hanssen, Tina Søreide, Mari Teigen og Jarle Trondal fratrådte møtet under deler av søknadsbehandlingen pga. inhabilitet.

Vedtak: Porteføljestyret fattet vedtak for søknadene om Forskerprosjekt, Unge forskertalenter og Mobilitetsstipend som kom inn til FRIPRO, FRIHUMSAM-delen, til fristen 10.4.2019.

Sak PSHUMSAM 31/19

Revidering av Forskningsrådets hovedstrategi

Sakstype: Diskusjon

Saksdokumenter:

- Saksframlegg m/1 vedlegg

Forskningsrådets styre besluttet i februar 2019 å revidere Forskningsrådets hovedstrategi. Et førsteutkast til revidert strategi skal behandles av Forskningsrådets styre 6.12.2019. Områdedirektør Jesper Werdelin Simonsen presenterte strategiens målbilde og de viktigste trendene som utgjør strategiens kontekst. Strategien vil også svare på de endringer som er gjort i Regjeringens reviderte Langtidsplan for forskning og høyere utdanning, som nå har et tydeligere skille mellom overordnede mål og strategiske områder. Strategien skal være kortfattet og kommunisere klart at den er en strategi for Forskningsrådet og ikke forsknings-Norge.

Styret var invitert til å gi innspill til strategien. Momenter som kom fram i diskusjonen var følgende:

- Målet i Forskningsrådets opptrappingsplan for humaniora om at fem prosent av Forskningsrådets bevilgninger skal gå til humanistisk forskning må komme med i strategien.
- Et begrep om muliggjørende kulturer kan gi et bredt perspektiv som gjør at humaniora og samfunnsvitenskap kan bli gjenkjent som svar på samfunnsutfordringene man skal håndtere.
- Betydningen av grunnleggende, nysgjerrighetsdrevet forskning må tydelig fram i dokumentet. Det utgjør en base for kunnskap og står i sterk sammenheng med anvendt forskning.
- Innvilgelsesprosenten til FRIPRO er lav, og fordelingen mellom ulike virkemidler bør reflekteres i strategien.
- Den samlede forskningspolitikken er blitt mer instrumentell. Det er viktig å sikre den kulturbærende forskningen, og humaniora og samfunnsvitenskaps bidrag til samfunnets selvrefleksjon bør framheves.
- Det er et problem at forskningssektoren er for lite attraktiv innenfor mange fag. Å gjøre forskerkarrieren attraktiv må inn i strategien.
- Betydningen av digitalisering av og infrastruktur for forskningen må komme tydelig fram.

Vedtak:

Porteføljestyrets leder formidler porteføljestyrets synspunkter på møtet for porteføljestyrelederne 12.2.2020.

Sak PSHUMSAM 32/19

Porteføljeanalyse og porteføljeplan

Sakstype: Diskusjon

Saksdokumenter:

- Saksframlegg m/4 vedlegg

Porteføljestyret ble bedt om å diskutere forslag til målstruktur som skal ligge til grunn for det videre arbeidet med porteføljeplan.

Administrasjonen orienterte om arbeidet med porteføljeanalyse og porteføljeplan og la fram et forslag til målstruktur til diskusjon. De overordnede målene og hovedmålene i porteføljeplanen er gitt i

føringer i strategier og styrende dokumenter og mål for FRIPRO. Ut fra disse hovedmålene hadde administrasjonen laget et forslag til delmål som porteføljen skal styres mot og indikatorer for å måle i hvilken grad disse delmålene oppnås. I tillegg var det beskrevet hvilke virkninger og samfunnseffekter investeringene skal forsøke å oppnå.

Styret diskuterte forslaget og ga innspill til arbeidet med å utvikle en porteføljeplan. Følgende momenter kom fram i diskusjonen:

- For å avklare om forskningen er grensesprengende må man først avklare hva som er "state of the art" i forskningen i dag.
- Viktige funn og metoder i HUMEVAL og SAMEVAL bør integreres i utviklingen av porteføljeplanen både på mål- og indikatorsiden.
- Digital infrastruktur og kompetanse i humaniora og samfunnsvitenskap er et viktig mål for fagutvikling og for å bidra til å løse samfunnsutfordringer.
- I bruk av indikatorer må man være bevisst på at indikatorene ikke skal være et mål i seg selv slik at det kan påvirke forskningsmiljøene på en uheldig måte.
- Indikatorer som er standardisert ut fra andre fag må tilpasses humaniora og samfunnsvitenskap. Det er viktig å forstå de forskjellige publiseringskulturene innenfor de forskjellige fagfeltene.
- Journal Impact Factor og siteringsindeks er problematiske som indikatorer, ikke minst innenfor humaniora og samfunnsvitenskap. Det er også viktig at indikatorene ikke strider mot prinsippene i DORA-erklæringen.
- Det må integreres indikatorer som viser nasjonalt gjennomslag i tillegg til internasjonalt gjennomslag.
- Samforfatterskap er også en relevant indikator.
- Viktig å utvikle kvalitative mål for fagutvikling.
- Perspektivet til brukerne av forskning bør integreres i beskrivelsen av samfunnseffektene.
- Excellence er viktig, men også bidrag til å bygge et velfungerende forskningssystem.

Styret besluttet å oppnevne et arbeidsutvalg for å arbeide videre med saken. Basert på innspillene som kom fram i møtet, skal utvalget jobbe videre med administrasjonens forslag. Utkast til porteføljeplan legges fram for diskusjon på møtet i mars 2020, og ferdigstilles i mai 2020. I juni 2020 skal Forskningsrådets styre vedta porteføljeplaner for alle porteføljestyrene.

Vedtak: Porteføljestyret oppnevner et arbeidsutvalg bestående av Camilla Serck-Hanssen, Terje Lohndal og Mari Teigen fra porteføljestyret og Christian Lund fra Forskningsrådet. Arbeidsutvalget skal utarbeide et forslag til porteføljeplan som legges fram for porteføljestyret til diskusjon. Arbeidsutvalget tar med seg kommentarer og innspill som kom fram på møtet, i det videre arbeidet.

Sak PSHUMSAM 33/19

Evaluering av rettsvitenskap (pilot)

Sakstype: Beslutning

Saksdokumenter:

- Saksframlegg m/2 vedlegg

Porteføljestyret ble bedt om å diskutere og fatte vedtak om å sette i gang en ny evaluering av rettsvitenskap.

Det er om lag 10 år siden rettsvitenskap ble evaluert sist (Rettsvitenskapelig forskning i Norge, 2009). En ny evaluering kan dermed motiveres ut fra den etablerte rytmen med fagevalueringer hvert 10. år. Basert på erfaringene med de brede evalueringene som er gjennomført innenfor humaniora og samfunnsvitenskap de siste to år, ser imidlertid Forskningsrådet behov for å utvikle måten vi driver fagevalueringer på i Norge. Den foreslåtte evalueringen av rettsvitenskapelig forskning vil tjene som pilot for en ny modell for evalueringer som skal legge til rette for en bedre tilpasning av evalueringens dimensjoner og kriterier til fagenes egenart og institusjonenes egne strategier.

Den nye modellen for fagevalueringer har som mål at evalueringen skal være nyttig for forskningsinstitusjonenes egen strategiske utvikling. Derfor skal mandatet for evalueringen tilpasses hver enkelt institusjons formål og strategiske mål i større grad enn for tidligere fagevalueringer. Evalueringsprotokollen som ble fremmet for porteføljestyret legger rammer for et slikt evalueringsmandat som vedtas av det enkelte fakultetsstyre (eller annet relevant styre ved institusjonene). Forskningsrådet vil sørge for å innhente profesjonell sekretariatsbistand for evalueringen, oppnevne eksperter og bidra med produksjon av standardiserte indikatorer for bl.a. forskningsproduksjon. De evaluerte miljøene kan selv definere relevante data og indikatorer for mål som er knyttet til egen strategi.

Evalueringen vil bli finansiert av midler fra KD øremerket nasjonale evalueringoppdrag (post 52). Beregnet kostnad er 3 mill. kroner (jf. vedlagte budsjett). Administrasjonen vil komme tilbake til porteføljestyret med sak om oppnevning av eksperter til evalueringskomiteen.

Porteføljestyret stilte seg positive til muligheten som protokollen gir for å tilpasse evalueringen til fagets egenart og institusjonenes strategier og ga følgende innspill:

Ut over mål som defineres i institusjonenes strategier ønsket styret at Forskningsrådet også undersøker forskningskvalitet og kapasitet på rettsvitenskapelige tema som er viktige for samfunnet. Styret var opptatt av at evalueringen skulle gi en så komplett oversikt over rettsvitenskapelig forskning i Norge som mulig, og ba administrasjonen arbeide for at flest mulig av institusjonene som driver rettsvitenskapelige forskning og utdanning inkluderes. Videre bør rettsvitenskapens kopling til privat sektor tydeliggjøres i evalueringsmandatet. For eksempel er det mange doktorgradskandidater som rekrutteres til næringslivet. Hvilken betydning har dette for fagets kunnskapsproduksjon? Er det mulig å trekke kompetanse i privat sektor tilbake i forskning og utdanning ved fakultetene? Styret ønsket at evalueringen legger til rette for at forskergrupper kan inngå som en evalueringsenhet, og påpekte at mange forskergrupper ikke vil oppfylle minstekravet om fem fast vitenskapelig ansatte for evalueringsenheter. Styret understreket at lokalt definerte indikatorer, f.eks. publisering i ikke-akademiske kanaler, vil være viktige også for evaluering av forskningsproduksjon og -kvalitet.

Vedtak: Porteføljestyret vedtar protokollen for ny evaluering av rettsvitenskap.

Porteføljestyret ber Forskningsrådet gjennomføre evalueringen av rettsvitenskap i Norge ifølge framlagt framdriftsplan og budsjett. Administrasjonen tar for øvrig med seg kommentarer og innspill som kom fram i møtet, i det videre arbeidet.

Sak PSHUMSAM 34/19

Oppfølgingstiltak etter evalueringen av de samfunnsvitenskapelige fagene

Sakstype: Beslutning

Saksdokumenter:

- Saksframlegg m/1 vedlegg

Porteføljestyret ble bedt om å vedta hvilke oppfølgingstiltak som skal iverksettes etter evalueringen av de samfunnsvitenskapelige fagene.

Administrasjonen la frem forslag til oppfølgingstiltak basert på porteføljestyrets tidligere diskusjon (sak 18/19) og ønsket om å innrette støtten mot forskergrupper som har fått god vurdering i evalueringen, og som samtidig bidrar til forskerutdanningen gjennom nasjonale kurstilbud for PhD-stipendiater. Porteføljestyret la vekt på at støtten skal bidra til samfunnsvitenskapelig fagutvikling og teoriutvikling.

Administrasjonen foreslo å lyse ut støtte til *Koordinerings- og støtteaktivitet (KoS)* med søknadsfrist 6. mai 2020. Evaluerte enheter som har forskergrupper med høyeste karakterer (4 eller 5) i SAMEVAL, kan sende inn søknad om støtte for 48 måneder fra siste halvår 2020. Inntil 40 grupper kan motta støtte, og det settes et maks. antall grupper per enhet ut fra enhetenes andel av grupper med karakter 4 eller 5 (jf. vedlegg til saken). Det legges opp til administrativ behandling av søknadene.

Det er avsatt ca. 41,4 mill. kroner til oppfølging etter SAMEVAL i perioden 2020-2024 innenfor budsjettformålet *Institusjonsforankret strategisk prosjekt – samfunnsvitenskap (ISPSAM)*. Støtten skal benyttes til nettverksaktiviteter i forskergruppen (inntil 1 mill. kroner), og de kan i tillegg søke om støtte til kurstilbud for forskerrekrutter (inntil 1 mill. kroner). Porteføljestyret ble bedt om å velge mellom to alternativer for fordeling av midler dersom søkt beløp overstiger tilgjengelig budsjett: 1) Grupper som tilbyr nasjonale PhD-kurs prioriteres. Dersom totalt søknadsbeløp overstiger tilgjengelig budsjett, avkortes det i bevilgningen til de øvrige gruppene som ikke tilbyr slike kurs. Støtten avkortes jevnt for alle grupper. 2) Det gjøres ingen prioritering av grupper som tilbyr nasjonale PhD-kurs. Dersom totalt søknadsbeløp overstiger tilgjengelig budsjett foretar Forskningsrådet en jevn avkortning i støttebeløp til alle grupper.

Porteføljestyret ønsket alternativ 1 som innebærer en prioritering av grupper som tilbyr nasjonale kurs for stipendiater. Det er trolig et tilstrekkelig antall PhD-stipendiater til å fylle kurstilbud fra forskergruppene, men styret la vekt på at utlysningen bør formuleres slik at det gis fleksibilitet og at kursene kan være åpne også for andre faglig

ansatte og eventuelt studenter. Det understrekes at kursene må være nasjonale og bidra til fagutvikling i bredden.

Inhabilitet: Tina Søreide, Mari Teigen og Jarle Trondal deltok ikke i behandlingen av saken pga. konkurranseinhabilitet.

Vedtak: Porteføljestyret vedtar å lyse ut støtte til oppfølging av SAMEVAL og gir administrasjonen fullmakt til å gjøre bevilgninger som beskrevet i saken. Porteføljestyret ber administrasjonen legge opp til utvelgelse av prosjekter i henhold til alternativ 1. Administrasjonen tar for øvrig med seg kommentarer og innspill som kom fram i møtet, i det videre arbeidet.

Sak PSHUMSAM 35/19

Møteplan 2020

Vedtak: Porteføljestyret fastsatte følgende møtedatoer i 2020, i tillegg til møtene 11.3.2020 og 4.5.2020:

15. september 2020

1. – 2. desember 2020

Sak PSHUMSAM 36/19

Eventuelt

Det var ingen saker under dette punktet.

Sak PSHUMSAM 37/19

Godkjenning av vedtaksprotokoll

Vedtak: Protokollen ble godkjent.